

INFORMACJE. PRZEGLĄDY. RECENZJE

Program badań statystycznych statystyki publicznej na 2017 r.

Zamierzenia polskiej statystyki publicznej na rok 2017 ujęte są w dwóch programach badań¹:

- w programie na rok 2016 w zakresie badań rocznych, na podstawie danych zbieranych za 2016 r. i przeprowadzanych w 2017 r.;
- w programie na 2017 r. w zakresie badań bieżących, wykonanych na podstawie danych zbieranych w 2017 r.

Badania statystyczne, jak i inne prowadzone prace okołoprogramowe, niezbędne do realizacji zadań są finansowane na podstawie ustawy budżetowej. W wyjątkowych przypadkach badanie może być finansowane ze źródeł pozabudżetowych.

RACHUNKI NARODOWE

Podstawowym wskaźnikiem makroekonomicznym, charakteryzującym w sposób syntetyczny sytuację gospodarki narodowej, jest produkt krajowy brutto (PKB) — kategoria bilansująca rachunek produkcji. Kwartalne rachunki PKB są wykorzystywane do opracowywania bieżących analiz i prognoz sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Służą one również do obliczania wstępnych rocznych szacunków PKB. Szacunki roczne wykorzystywane są m.in. w analizach zmian strukturalnych oraz do przygotowania strategii rozwoju.

W rachunkach niefinansowych opracowywana jest druga bardzo ważna kategoria makroekonomiczna, czyli dochód narodowy brutto (DNB).

Kwartalne niefinansowe rachunki narodowe według sektorów instytucjonalnych dają kompletny obraz zjawisk zachodzących w gospodarce kraju ogółem oraz pomiędzy sektorami instytucjonalnymi.

Te agregaty opracowywane są również w kategorii netto (produkt krajowy netto — PKN oraz dochód narodowy netto — DNN), która jest ustalana poprzez odjęcie amortyzacji środków trwałych odpowiednio od PKB i DNB.

---

¹ www.bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/program-badan-statystycznych.

Integralną część rachunków narodowych stanowią rachunki finansowe. Przedstawiają one rodzaje aktywów finansowych wykorzystywanych przez sektor instytucji rządowych i samorządowych do zaciągania zobowiązań lub uzyskiwania aktywów w okresach rocznych i kwartalnych.

W 2017 r. będą kontynuowane badania rachunków kwartalnych PKB. Planowane są też kolejne działania mające na celu rozwój szybkiego szacunku kwartalnego PKB. Obejmują one prace nad: udoskonaleniem metody jego obliczania (od strony rozdysponowania), poszerzeniem zakresu publikowanych danych, poszukiwaniem potencjalnych źródeł informacji (także ze źródeł pozastatystycznych), rozbudowaniem aplikacji informatycznej do tworzenia szybkich szacunków na podstawie dodatkowych funkcji do przeprowadzania procedur wyrównań sezonowych oraz benchmarkingu danych.

W 2017 r. będą przygotowane testowe szacunki wstępnych wyników PKB dla Polski na potrzeby agregatu PKB dla Unii Europejskiej (UE).

W 2017 r. kontynuowana będzie tematyka badawcza dotycząca dochodów i spożycia indywidualnego gospodarstw domowych. Podjęte będą prace doskonalące metody obliczeń dochodów w naturze i czynszów rzeczywistych.

W zakresie rachunków zestawianych według rodzajów działalności prowadzone będą badania dotyczące rachunku podaży i wykorzystania wyrobów i usług (przepływów produktowych). Zawierać one będą kompleksowe informacje o działalności ekonomicznej wszystkich jednostek gospodarki narodowej oraz współzależnościach zachodzących przy tworzeniu i podziale PKB.

Przestrzenną specyfikacją rachunków narodowych są rachunki regionalne, w których obliczane są podstawowe kategorie makroekonomiczne w przekroju terytorialnym. Dostarczają one spójnych i kompleksowych informacji o zróżnicowaniu rozwoju gospodarczego regionów, województw i podregionów oraz o zmianach zachodzących w strukturze gospodarki w ujęciu przestrzennym.

W rachunkach regionalnych nadal będą trwały prace związane z ulepszaniem metod obliczeń regionalnej wartości dodanej brutto (WDB), w tym obliczeń w cenach stałych. Wykonane zostaną przeliczenia retrospektywne danych z rachunków regionalnych wynikające z bieżącej rewizji w rachunkach narodowych z tytułu zmiany zakresu podmiotowego sektorów instytucjonalnych, dokonywanej w wyniku standardowej procedury zgodnej z wymogami notyfikacji fiskalnej. Doskonalone będą również obliczenia wstępnych szacunków PKB/WDB ogółem w ujęciu wojewódzkim. Będą kontynuowane również prace związane ze zwiększeniem wykorzystania danych administracyjnych w rachunkach regionalnych.

W 2017 r. będzie też nadal prowadzone badanie rozmiarów gospodarki nieobsługiwanej. Dla podmiotów małych (do 49 pracujących) dokonywane będą ogólnopolskie szacunki na podstawie badania CBSG/01 — badanie podmiotów małych. W dalszym ciągu prowadzone będą prace związane z szacunkami działalności nielegalnej w Polsce (narkotyki, przemyt, prostytucja).

W ramach europejskiego programu *Eurostat — OECD PPP Programme* kontynuowane będą porównania międzynarodowe.

Wyniki badań z zakresu środków tworzących i nakładów inwestycyjnych opracowywane będą według klasyfikacji rodzajów działalności PKD, sektorów instytucjonalnych, form własności oraz w przekrojach terytorialnych.

Nadal będą trwały prace nad rachunkami satelitarnymi, które tworzą grupę rachunków wspierających rachunki makroekonomiczne.

FINANSE PUBLICZNE

Statystyka finansów publicznych obejmuje badania procesów związanych z uzyskiwaniem i gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem. GUS prowadzi w tej dziedzinie badania pierwotne oraz wtórne, których podstawę stanowią zbiory danych i inne zasoby informacji udostępniane przez Ministerstwo Finansów na potrzeby rachunków narodowych, przygotowania roczników statystycznych oraz innych publikacji zbiorczych i monograficznych.

Stosownie do wymogów UE w 2017 r. kontynuowane będzie badanie dotyczące notyfikacji fiskalnej deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Prowadzone będą również prace w zakresie pozostałej statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym analizy jego zakresu podmiotowego sektora. Opracowywane dane są konieczne do spełnienia wymagań wynikających z obowiązujących przepisów UE.

Kontynuowane będzie uzyskiwanie danych fiskalnych na potrzeby nadzoru budżetowego UE. GUS będzie opracowywał informacje o zobowiązaniach warunkowych sektora instytucji rządowych i samorządowych o istotnym wpływie na sytuację budżetową oraz na temat udziału sektora instytucji rządowych i samorządowych w kapitale przedsiębiorstw publicznych.

Prowadzone będzie wtórne badanie dotyczące uzyskiwania (kwartalnie i rocznie) danych o operacjach finansowych, odnoszących się do państwowego długu publicznego, w tym wynikających z papierów wartościowych, kredytów i pożyczek, depozytów, a także wymagalnych zobowiązań i należności oraz poręczeń i gwarancji według podmiotów wierzycieli lub dłużników.

Potrzeby informacyjne o stanie finansów sektora publicznego i racjonalnym gospodarowaniu środkami publicznymi sprawiają, że priorytetowym zadaniem w tej dziedzinie statystyki jest opracowywanie analiz statystyczno-ekonomicznych. Szczegółowej obserwacji statystycznej podlegać będą jednostki sektora samorządu terytorialnego — analiza prowadzona będzie na podstawie danych otrzymywanych ze sprawozdań budżetowych z Ministerstwa Finansów.

W 2017 r. kontynuowana będzie współpraca GUS z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW) w celu opracowania kwestionariuszy zawierających dane roczne publikowane przez MFW w *Roczniku Statystyki Finansowej Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych*.

WYNIKI PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

Obserwacją w tej dziedzinie objęte są podmioty bez względu na formę własności. Ocena rezultatów działalności przedsiębiorstw dokonywana jest na badaniach krótkookresowych i rocznych.

Badania aktywności gospodarczej metodą testu koniunktury prowadzone są we wszystkich krajach członkowskich UE. GUS podaje co miesiąc wyniki badań koniunktury gospodarczej zarówno dla kraju, jak i poszczególnych województw. Wyniki tych badań są przekazywane do Komisji Europejskiej, gdzie służą m.in. do obliczania wskaźnika *European Sentiment Indicator* (ESI), dostarczającego pierwszej, ogólnej informacji o sytuacji gospodarczej w UE.

Dane z meldunków o bieżącej działalności gospodarczej stanowią podstawę dla krótkookresowych dziedzinowych informacji o działalności przedsiębiorstw niefinansowych, publikowanych co miesiąc przez GUS.

W 2017 r. kontynuowane będą prace nad możliwością wykorzystania danych administracyjnych w statystyce krótkookresowej przedsiębiorstw niefinansowych.

Kwartalne badanie o: przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz nakładach na środki trwałe dostarczy szczegółowych informacji o działalności przedsiębiorstw niefinansowych i jej efektach.

Podstawowe roczne badanie wyników działalności gospodarczej przedsiębiorstw dostarczy z kolei danych o rozmiarach i strukturze działalności przedsiębiorstw niefinansowych i o osiągniętych wynikach.

Prowadzona będzie również obserwacja działających w Polsce podmiotów z kapitałem zagranicznym oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w naszym kraju posiadających udziały w podmiotach mających siedzibę za granicą. Badania te dostarczają informacji o wielkości i strukturze oraz kraju pochodzenia kapitału zagranicznego lokowanego w polskich podmiotach gospodarczych oraz umożliwiają zidentyfikowanie krajów, w których polskie przedsiębiorstwa mają udziały, a także pozwalają opisać charakter powiązań rodzimych podmiotów z podmiotami obcymi.

Dlatego kontynuowane będą prace mające na celu dostosowanie tych badań do planowanych zmian wymogów UE, wynikających z przygotowywanego Ramowego Rozporządzenia Integrującego Statystykę Gospodarczą (FRIBS).

Badaniem objęte będzie również organizowanie się przedsiębiorstw w grupy. Celem tego badania będzie obserwacja zjawiska z punktu widzenia jego wpływu na polską gospodarkę.

Nadal prowadzone będą prace metodologiczne nad rozwojem statystyki dotyczącej globalizacji, m.in. pozwalające obserwować tworzenie globalnych łańcuchów wartości pomiędzy powiązаныmi przedsiębiorstwami.

Uzupełnieniem będzie panelowe badanie przedsiębiorstw oraz badanie dotyczące wskaźników przedsiębiorczości.

Kontynuowane będzie badanie przedsiębiorstw niefinansowych (grup kapitałowych i przedsiębiorstw samodzielnie działających) pod względem wpływu nakładów w instrumenty finansowe na osiągnięte przez nie wyniki finansowe. Badane będą również relacje tych przedsiębiorstw z bankami, ubezpieczycielami oraz ich działalność windykacyjna.

RYNEK FINANSOWY

Badania rynku finansowego, w zależności od źródła danych, można podzielić na:

- wtórne, realizowane na podstawie danych źródłowych z systemów informacyjnych: NBP, Ministerstwa Finansów, Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) i Giełdy Papierów Wartościowych (GPW);
- pierwotne, prowadzone na podstawie metodologii opracowanej w GUS, stanowiące materiał źródłowy, udostępniany w formie informacji sygnałnej.

W 2017 r. tego typu badania diagnostyczne i retrospektywne obejmą sektor bankowy, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz rynek ubezpieczeniowy.

Do grupy badań wtórnych zalicza się badania:

- prowadzone wyłącznie na potrzeby opracowań zbiorczych oraz w celu przygotowania publikacji monograficznych (o rynku pieniężnym i sytuacji płatniczej państwa oraz o obrotach i indeksach na regulowanym rynku papierów wartościowych);
- służące opracowaniu informacji tekstowych i tabelarycznych o wynikach finansowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz otwartych funduszy emerytalnych wraz z zarządzającymi nimi towarzystwami.

Celem badań pierwotnych jest obserwacja statystyczna działalności, majątku i źródeł jego finansowania oraz wyników finansowych podmiotów pośrednictwa kredytowego, towarzystw funduszy inwestycyjnych, przedsiębiorstw prowadzących działalność faktoringową i leasingową. Badania te stanowią uzupełnienie tematyki badawczej prowadzonej na podstawie źródeł zewnętrznych. Prowadzone będą też systematyczne prace nad rozszerzeniem obserwacji o kolejne segmenty podmiotów działających na rynku finansowym.

Kontynuowane i rozwijane będą prace nad analizą oraz publikacjami dotyczącymi zagadnień makroekonomicznych, w tym dotyczące metodologii analizy struktury wzrostu gospodarczego oraz jej zastosowań, a także analizy produktywności gospodarki polskiej z wykorzystaniem metodologii rachunku KLEMS. Prowadzone będą też badania w zakresie wzrostu gospodarczego, nawiązujące do metodologii międzynarodowych przystosowanych do warunków polskich.

W 2017 r. rozwijane będą prace nad metodologią badania cyklu koniunkturalnego i koniunktury gospodarczej, z wykorzystaniem metod makroekonomicznych.

Nowe badanie działalności przedsiębiorstw windykacyjnych dostarczy informacji o skali i charakterystyce działalności windykacyjnej w Polsce i sytuacji finansowej przedsiębiorstw finansowych, prowadzących działalność w zakresie windykacji należności.

NAUKA, TECHNIKA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Nadal prowadzone będą badania na temat działalności badawczej i rozwojowej (B+R) oraz środków przeznaczonych przez jednostki rządowe i samorządowe na badania naukowe i prace rozwojowe. Badanie innowacji w przemyśle oraz sektorze usług przeprowadzone zostanie w ramach prowadzonego co dwa lata europejskiego badania *Community Innovation Survey*. Jego zakres podmiotowy będzie rozszerzony o: rodzaje prowadzonej działalności innowacyjnej, prognozowaną wysokość nakładów na działalność innowacyjną w kolejnych latach, źródła informacji dla działalności innowacyjnej, przeszkody dla innowacji, oddziaływanie przepisów prawa na działalność innowacyjną, przyczyny braku innowacji i bariery innowacyjności oraz innowacje w logistyce.

W badaniach z dziedziny nauki i techniki dodatkowymi źródłami informacji są dane z zakresu ochrony własności intelektualnej, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki ochrony własności przemysłowej w Polsce, otrzymane z systemu informacyjnego Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu określenia poziomu dostępu i wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach oraz w gospodarstwach domowych i wśród osób indywidualnych, prowadzone będzie badanie wskaźników społeczeństwa informacyjnego. W 2017 r. planuje się kontynuację prac w ramach umowy o dotację Eurostatu, dotyczącej opracowania i testowania zagadnień m.in. z zakresu: e-handlu, bezpieczeństwa ICT, zaufania i ochrony prywatności, Big data, e-mediaries, ekonomii współdzielenia (*sharing economy*), elektronicznego fakturowania oraz mobilności.

W celu właściwego zbadania dynamicznie rozwijającego się rynku uzyskane zostaną dane z Urzędu Komunikacji Elektronicznej, dotyczące liczby usług dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz liczby budynków mających systemy telekomunikacyjne.

W 2017 r. kontynuowane będą badania: produkcji, zatrudnienia i handlu zagranicznego w zakresie wysokiej techniki, usług opartych na wiedzy, zasobów ludzkich dla nauki i techniki, biotechnologii oraz nanotechnologii.

DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZA I LEŚNA

Zasadniczymi obszarami badawczymi z dziedziny rolnictwa i leśnictwa będą zagadnienia z zakresu:

- użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów i zbiorów upraw rolnych i ogrodniczych;
- badania sadów według gatunków i odmian w 2017 r. (jabłonie, grusze, brzoskwinie i nektaryny, morele);
- wielkości i struktury pogłowia i produkcji zwierząt gospodarskich;
- zaopatrzenia rolnictwa w podstawowe środki produkcji oraz ich zużycia;

- syntetycznych mierników produkcji rolnictwa, bilansów materiałowych podstawowych produktów rolniczych, wybranych elementów gospodarki żywnościowej oraz wskaźników rolno-środowiskowych (ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia dostępności danych) dotyczących przepływów składników pokarmowych wchodzących w skład bilansu azotu brutto, wykorzystywanego do oceny wpływu rolnictwa na środowisko naturalne i skuteczności działań realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej;
- koniunktury w gospodarstwach rolnych;
- ilości i wartości skupionych produktów rolnych oraz ich cen skupu i cen targowiskowych, a także cen zakupu/sprzedaży i dzierżaw użytków rolnych. Informacje te stanowią podstawę do obliczania wskaźników cen i ich relacji w ujęciu miesięcznym i rocznym, a wyliczane ceny i wskaźniki wykorzystywane są m.in. do ustalania wysokości podatku rolnego i czynszu za dzierżawione od Skarbu Państwa nieruchomości rolne;
- stanu i struktury zasobów leśnych, zadrzewień, gospodarki leśnej i łowieckiej, ekologicznych aspektów lasów i leśnictwa oraz ekonomicznych wyników działalności leśnej i łowieckiej.

W 2017 r. prowadzone będą walidacje i analizy wyników reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych przeprowadzonego w 2016 r. Opracowany zostanie krajowy raport metodologiczny z badania (który wraz z mikrodanymi zostanie przesłany do Eurostatu), a także publikacja „Charakterystyka gospodarstw rolnych”.

Kontynuowane będą też przygotowania do powszechnego spisu rolnego w 2020 r. Dzięki ukończeniu projektu *Badania pilotażowe mające na celu metodologiczne doskonalenie statystyki rolno-środowiskowej i rozwój statystyki użytków zielonych* kontynuowane będą działania związane z wprowadzeniem współczynników wydalania do wyliczeń produkcji nawozów naturalnych przez podstawowe grupy zwierząt gospodarskich. W 2017 r. prowadzone będą prace badawcze i metodologiczne wykorzystujące zdjęcia satelitarne do wyodrębniania upraw i grup upraw na podstawie zdjęć otrzymywanych z satelitów Sentinel 1 oraz Sentinel 2.

Prowadzone będą nadal prace związane z opracowywaniem, zgodnego z unijnymi rekomendacjami, systemu rolniczych rachunków ekonomicznych. Badanie będzie prowadzone przez GUS we współpracy z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej — Państwowym Instytutem Badawczym.

Integralną częścią rolniczych rachunków ekonomicznych są regionalne rachunki ekonomiczne, nad którymi trwają prace metodologiczne. Nadal prowadzone będą prace związane z opracowywaniem rachunku satelitarnego leśnictwa, uwzględniającego potrzeby krajowe i obecnie obowiązujące wymogi Eurostatu.

W badaniach w większym stopniu będą wykorzystywane systemy informacyjne administracji publicznej, co pozwoli na kompleksowe ujęcie problematyki rolnictwa i leśnictwa.

DZIAŁALNOŚĆ PRZEMYSŁOWA

Badania prowadzone metodą przedsiębiorstw dotyczą poziomu, dynamiki i struktury produkcji sprzedanej w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą zaliczaną według PKD do sekcji B „Górnictwo i wydobywanie”, sekcji C „Przetwórstwo przemysłowe”, sekcji D „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” i sekcji E „Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W 2017 r. w zakresie działalności przemysłowej realizowane będzie, miesięczne badanie obrotu w podziale na krajowy i niekrajowy, z wyodrębnieniem strefy Euro, i nowych zamówień w przemyśle.

Miesięczny wskaźnik produkcji przemysłowej należy do głównych europejskich wskaźników gospodarczych (PEEI — *Principal European Economic Indicators*), które opracowywane są w celu monitorowania rozwoju gospodarczego UE i jej państw członkowskich.

Nadal prowadzone będzie miesięczne badanie wskaźnika nowych zamówień, który jest jednym z elementów tzw. wskaźnika wyprzedzającego, pozwalającego ocenić przyszłą produkcję i pokazującego rozwój popytu na wyroby i usługi przemysłowe w wybranych działach sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”.

Na podstawie wyników ankiety strukturalnej przedsiębiorstw kontynuowane będzie badanie produkcji przemysłowej metodą rodzaju działalności.

Badania produkcji prowadzone metodą wyrobów dostarczają informacji na temat ilości produkcji wytworzonej i sprzedanej (miesięczne i roczne) oraz wartości produkcji sprzedanej (roczne) wybranych wyrobów przemysłowych, reprezentujących wszystkie rodzaje działalności przemysłowej.

Wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z wymogami UE, przeprowadzone będzie badanie obejmujące skup i produkcję mleka oraz przetworów mlecznych.

DZIAŁALNOŚĆ BUDOWLANA

Opracowywane miesięczne wskaźniki zmian wolumenu produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych, kwartalne dane w zakresie pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń, łącznie z projektem budowlanym budowy mieszkań i budynków mieszkalnych są elementem PEEI opracowywanych w celu monitorowania rozwoju gospodarczego UE i jej państw członkowskich. Prowadzone co kwartał badania kosztów nowego wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego dostarczają danych stanowiących podstawę do ustalania ceny 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych oddawanych do użytkowania.

W 2017 r. kontynuowane będzie, podjęte przed rokiem, kwartalne badanie dostarczające danych dotyczących efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oddawanych do użytkowania.

RYNEK MATERIAŁOWY I PALIWOWO-ENERGETYCZNY

Oprócz statystycznej rejestracji obrotu materiałami i surowcami oraz paliwami i energią w tej dziedzinie wykorzystywane są dodatkowe źródła informacji, umożliwiające poznanie czynników determinujących kształtowanie popytu i podaży.

W 2017 r. prowadzone będą prace dostosowujące statystykę energii do wymagań zintegrowanej polityki klimatyczno-energetycznej i zapisów regulacji prawnych UE. Zobowiązania informacyjne implikują potrzebę rozszerzenia badań o wskaźniki i ujęcia dotychczas niestosowane w statystyce krajowej. Potrzeby te są przesłanką do rozwijania metodologii i badań dotyczących: zaopatrzenia w paliwa i energię w ujęciach krajowych, regionalnych i międzynarodowych, zużycia energii i materiałów przez wszystkie kategorie konsumentów, w tym zużycia energii w gospodarstwach domowych według kierunków użytkowania, cen gazu ziemnego i energii elektrycznej dla odbiorców innych niż gospodarstwa domowe oraz dla odbiorców będących gospodarstwami domowymi, wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, efektywności wykorzystania energii, a także doskonalenia metod bilansowania paliw i energii.

Kontynuowane będą prace dostosowujące metodologię badań w zakresie finalnego zużycia energii (w tym ze źródeł odnawialnych) w sektorze usług, prace o charakterze analitycznym i metodologicznym dotyczące monitorowania realizacji postanowień regulacji prawnych UE, w tym w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w krajowym zużyciu energii brutto oraz cen gazu ziemnego i energii elektrycznej, jak również prace w zakresie doskonalenia obliczania wskaźników monitorujących strategię *Europa 2020* i *Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko*. Prowadzona będzie również praca metodologiczna „Rachunki środowiskowe — rachunki energii”, gdzie działania będą koncentrowały się na opracowaniu po raz pierwszy tablic rachunków fizycznych przepływów energii (PEFA) w sektorze przemysłu, transportu, usług, rolnictwa i gospodarstw domowych z danymi za lata 2014 i 2015.

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

W tej dziedzinie nastąpi rozszerzenie informacji na temat środowiska z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska Inspekcji Ochrony Środowiska oraz kontynuowane będą prace mające na celu dostosowywanie badań do standardów UE, OECD, ONZ i wymogów Europejskiej Agencji Środowiska. Prowadzone będą także prace na rzecz rozwoju wskaźników środowiskowych tworzonych na potrzeby strategii i polityki krajowej oraz międzynarodowej i badania obejmujące faunę, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przyrody oraz dotyczące czynników zagrożeń dla środowiska — odpady, hałas, promieniowanie, jak również ekonomicznych aspektów ochrony środowiska.

Zostanie opracowany zestaw danych środowiskowych na potrzeby kwestionariusza referencyjnego OECD (*Annual Quality Assurance*), który we współpracy

z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska pozwoli na zasilenie platformy statystycznej OECD informacjami o gospodarce wodno-ściekowej.

Na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 691/2011 z 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska (Dz. Urz. UE L 192, 22 lipca 2011 r.) opracowane będą rachunki środowiska: ogólnogospodarczych przepływów materialnych (MFA), emisji do powietrza (AEA) oraz podatki związane ze środowiskiem (TAXES).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 538/2014 z 16 kwietnia 2014 r. rozszerzyło natomiast listę rachunków środowiskowych objętych podstawą prawną o trzy nowe moduły: wydatków na ochronę środowiska (EPEA), sektora towarów i usług związanych z ochroną środowiska (EGSS) oraz fizycznych przepływów energii (PEFA). Pierwsza transmisja danych o nowych rachunkach nastąpi w 2017 r.

DZIAŁALNOŚĆ TRANSPORTOWA, POCZTA I TELEKOMUNIKACJA

Badania statystyczne z zakresu transportu w 2017 r. stanowią kontynuację badań z poprzedniego roku.

Badania transportu drogowego dostarczą dodatkowych informacji o pasażerach transportu drogowego w zakresie autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.

Badanie transportu morskiego i przybrzeżnego zostanie poszerzone o tematykę dotyczącą wewnątrzportowych przewozów pasażerów. Kontynuowane będzie także badanie transportu wodnego śródlądowego.

Kontynuowane będzie badanie dotyczące transportu intermodalnego. Jego głównym celem jest uzyskanie informacji z zakresu lokalizacji, infrastruktury i wyposażenia w sprzęt zaplecza parkingowo-manewrowego i wydajności terminali intermodalnych w Polsce. Badane będą łańcuchy transportowe w przewozach krajowych i międzynarodowych, tworzone przy współdziałaniu dwóch lub więcej rodzajów transportu.

Badania statystyczne z działalności poczty i telekomunikacji prowadzone w 2017 r. będą również kontynuacją badań z poprzedniego roku.

STOSUNKI GOSPODARCZE Z ZAGRANICĄ

W statystyce wymiany towarowej z zagranicą prowadzone są badania oparte na wykorzystywaniu danych pochodzących z dwóch systemów:

- EXTRASTAT — system statystyki handlu towarami z krajami spoza UE, dla którego źródłem danych są informacje ze zgłoszeń celnych;
- INTRASTAT — system statystyki handlu towarami z państwami członkowskimi UE, dla którego źródłem danych są informacje z deklaracji INTRASTAT.

Ponadto w statystyce handlu zagranicznego wykorzystuje się alternatywne źródła danych. Odnoszą się one do rejestrów obrotów tzw. „towarami specyficz-

nymi”, np.: gazu ziemnego, energii elektrycznej, statków i statków powietrznych czy kupna/sprzedaży „ryb z burty”.

Systemowe połączenie danych pochodzących z tych systemów pozwala na utworzenie jednolitego zbioru danych statystycznych o międzynarodowym handlu towarami, opartego na wspólnej metodologii Departamentu Statystyki ONZ.

W 2017 r. będzie kontynuowane badanie z zakresu międzynarodowego handlu usługami, mające na celu uzyskanie i opracowanie informacji o obrotach z tytułu transakcji w zakresie międzynarodowego nabycia usług od nierezydentów oraz dostarczania usług nierezydentom przez rezydentów w podziale na rodzaj usługi oraz kraj kontrahenta lub organizację międzynarodową.

STATYSTYKA CEN

Badaniami objęte są ceny: w rolnictwie, producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej, robót budowlano-montażowych i obiektów budowlanych, robót i obiektów drogowych i mostowych, 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania, sprzedaży 1 m³ drewna, towarów oraz usług konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych, w handlu zagranicznym, w tym indeksy cen eksportu i importu, nieruchomości, w tym wskaźniki zmian cen dla lokali mieszkalnych oraz prowadzone przez NBP badanie wskaźnika inflacji bazowej.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych wykorzystywane są m.in. do: obliczania przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia realnego brutto, waloryzacji świadczeń i innych wskaźników ekonomicznych, obliczania dochodów gospodarstw domowych w porównywalnych warunkach cenowych oraz opracowywania analiz zjawisk ekonomicznych i społecznych. Stosownie do wymogów Eurostatu, metodologia badania cen detalicznych jest dostosowywana do standardów europejskich, co umożliwi obliczanie zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych niezbędnych do porównań międzynarodowych.

W 2017 r. będzie kontynuowane badanie cen towarów i usług związanych z nabywaniem i posiadaniem mieszkań i domów. Ponadto prowadzone będą prace związane z wdrożeniem nowej organizacji uzyskiwania danych na potrzeby badania cen wykorzystującej nowoczesne technologie i narzędzia. Obliczane będą szybkie szacunki w zakresie CPI, jak również HICP (FE — *Flash Estimate*), tak aby możliwe było publikowanie przez Eurostat danych z tego zakresu także dla krajów spoza strefy euro. Wyniki badania cen detalicznych będą wykorzystywane w badaniach prowadzonych przez NBP, które mają na celu ocenę procesów inflacyjnych w gospodarce i prognozowanie tendencji inflacyjnych, niezbędnych dla realizacji polityki pieniężnej.

Badania z zakresu cen produkcji sprzedanej przemysłu ogółem, na rynku krajowym oraz na rynku niekrajowym prowadzone są zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1165/98 z 19 maja 1998 r. dotyczącym statystyki, krótkoterminowej z uwzględnieniem rozporządzenia (WE) nr 1158/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z 6 lipca 2005 r., zmieniającego rozporządzenie Rady (WE)

nr 1165/98. Opracowywane w ramach tych rozporządzeń wskaźniki cen produkcji na rynku krajowym będą stanowiły element zestawu wskaźników priorytetowych z listy eurowskaźników, tzw. PEEI. Ponadto zgodnie z zaleceniami Eurostatu nastąpi rozszerzenie badania o miesięczne wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu na rynku krajowym w zakresie artykułów spożywczych i napojów (klasy działów 10 i 11 według PKD).

Prowadzone będą także prace związane z opracowywaniem kwartalnego wskaźnika cen produkcji budowlano-montażowej, ogłaszanego przez prezesa GUS jako komunikat w sprawie zmian cen produkcji budowlano-montażowej w kwartałach danego roku. Kontynuowane będzie także badanie ceny sprzedaży 1 m³ drewna ogłaszanego przez prezesa GUS w formie komunikatu. W dalszym ciągu będzie realizowane badanie dotyczące cen producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej, m.in. w zakresie: informatyki, architektury i inżynierii, badań i analiz technicznych, reklamy, rekrutacji pracowników, działalności ochroniarskiej, obsługi rynku nieruchomości, wynajmu i dzierżawy, działalności związanej z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zielonych, działalności wydawniczej, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych.

Kontynuowane też będzie badanie cen nieruchomości mieszkalnych. Jednocześnie trwać będą prace metodologiczne mające na celu opracowanie wskaźników zmian cen dla kolejnych rodzajów nieruchomości.

RYNEK PRACY

Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) i popytu na pracę dostarczą informacji, które pozwolą na wieloaspektowe analizy i oceny sytuacji na rynku pracy. BAEL jest źródłem wskaźników służących do monitorowania strategii rozwoju społeczno-ekonomicznego. Charakterystykę lokalnych rynków pracy co miesiąc umożliwia badanie bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w urzędach pracy. Kwartalne badanie popytu na pracę, prowadzone metodą reprezentacyjną, obejmujące podmioty gospodarki narodowej zatrudniające jedną lub więcej osób, dostarczy informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego (czyli pracujących i wolnych miejsc pracy) według zawodów oraz nowo utworzonych i zlikwidowanych miejsc pracy w okresie sprawozdawczym.

W 2017 r. w ramach BAEL przeprowadzone będzie badanie modułowe „Pracujący na własny rachunek”. Dostarczy ono informacji o sytuacji osób w wieku 15 lat i więcej pracujących na własny rachunek. Dane umożliwią porównanie poziomu zadowolenia z pracy, autonomii i chęci zmiany statusu zatrudnienia w odniesieniu do wszystkich pracujących.

Kontynuowane będą prace nad przygotowaniem założeń do Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 w zakresie tematów „Aktywność ekonomiczna ludności” oraz „Dojazdy do pracy”. Prowadzone będą działania zmierzające do szerszego wykorzystania rejestrów administracyjnych, które umożliwią uzyskanie informacji na niskim poziomie agregacji terytorialnej.

Ponadto nadal prowadzone będą prace nad rozwiązaniami umożliwiającymi badanie ludności pracującej przy produkcji rolnej jedynie na własny użytek w małych jednostkach, niespełniających definicji gospodarstwa rolnego (informacje na potrzeby krajowe) — na potrzeby powszechnego spisu rolnego i/lub narodowego spisu ludności i mieszkań rundy 2020.

W 2017 r. będą trwały prace związane z opracowywaniem wyników badania struktury gospodarstw rolnych (przeprowadzonego w 2016 r.) oraz z zasileniem baz krajowych i bazy EUROFARM m.in. danymi dotyczącymi pracujących i nakładów pracy w rolnictwie. Ponadto kontynuowane będą prace związane z badaniem „Przepływy ludności związane z zatrudnieniem” wykorzystującym dane ze źródeł administracyjnych.

Kontynuowane też będą prace związane z wykorzystaniem danych z rejestrów administracyjnych m.in. ZUS, KRUS i Ministerstwa Finansów.

Do oceny stanu oraz możliwości śledzenia zmian w zakresie zagrożeń na stanowiskach pracy zostanie wykorzystane badanie warunków pracy, które będzie obejmowało podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 osób i więcej. Ponadto w 2017 r. będą kontynuowane badania wypadków przy pracy, czasu pracy oraz strajków.

Kontynuowane będą również prace nad rozbudową Dziedzinowej Bazy Wiedzy „Rynek pracy”.

WYNAGRODZENIA, KOSZTY PRACY I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Zbierane dane o wynagrodzeniach i zatrudnieniu pozwalają na obliczanie przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw i w pozostałych jednostkach gospodarki. Informacje o wynagrodzeniach wykorzystywane są w wielu regulacjach prawnych, które uzależniają wielkości świadczeń finansowych czy też rozwiązań podatkowych od wysokości przeciętnych wynagrodzeń.

W 2017 r. będzie opracowywany indeks kosztów zatrudnienia (kwartalnie), który pokaże kształtowanie się kosztu zatrudnienia na godzinę przepracowaną, ponoszonego przez pracodawcę w krótkim okresie. Wyniki badania kosztów pracy, prowadzonego co 4 lata oraz szacunki kosztów pracy umożliwiają prowadzenie porównań statystycznych i analiz, m.in. wyodrębnienia kosztów płacowych (wynagrodzenia za pracę) oraz pozostałych elementów, tzw. świadczeń pozapłacowych.

Badanie świadczeń społecznych: emerytalno-rentowych, przedemerytalnych, rodzinnych oraz pozostałych świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozaubezpieczeniowych będzie prowadzone na podstawie danych z administracyjnych systemów informacyjnych i pozwoli na określenie: liczby świadczeniobiorców, miesięcznych, kwartalnych i rocznych kwot wydatkowanych w ramach różnego rodzaju świadczeń, przeciętnego ich poziomu, dynamiki zmian zarówno w wymiarze nominalnym, jak i realnym, relacji do przeciętnego wynagrodzenia oraz rozkładu świadczeń według ich wysokości.

GOSPODARKA SPOŁECZNA

Przeprowadzone zostaną kolejne edycje cyklicznych badań określających potencjał ekonomiczny i społeczny sektora non-profit: fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz prowadzących działalność społeczną jednostek kościołów i innych związków wyznaniowych oraz partii politycznych. Kontynuowane będzie badanie podmiotów nowej gospodarki społecznej (nowej ekonomii społecznej), które obejmuje centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej oraz zakłady aktywności zawodowej.

Wyniki badania wybranych typów organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz samorząd gospodarczy i zawodowy) oraz prowadzących działalność społeczną jednostek kościołów i innych związków wyznaniowych dostarczą informacji w zakresie współpracy, zarządzania i działalności informacyjnej.

Badanie kapitału ludzkiego dostarczy informacji na temat zmian zachodzących w Polsce w zakresie: edukacji, zdrowia, rynku pracy, kultury oraz nauki, technologii i innowacyjności, a także na temat ekonomicznych oraz społecznych uwarunkowań rozwoju kapitału ludzkiego. Istotnym uzupełnieniem badania jest baza danych „Kapitał ludzki”. Zawarte tam dane pozwolą na monitorowanie rozwoju kapitału ludzkiego w skali makroekonomicznej, jak również na identyfikowanie potencjalnie atrakcyjnych inwestycyjnie regionów Polski. Dane w tej bazie ujęte będą na możliwie najniższym poziomie terytorialnym.

Prowadzone będzie także badanie działalności służb ratowniczych oparte na danych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Komendy Głównej Policji oraz podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego. Dostarczy ono danych dotyczących ochrony przeciwpożarowej w zakresie liczby akcji ratowniczych i ratowników biorących w nich udział, liczby osób poszkodowanych w czasie zdarzeń, ratownictwa technicznego, chemicznego oraz ekologicznego.

LUDNOŚĆ, PROCESY DEMOGRAFICZNE

Zasadniczymi tematami badawczymi będą zagadnienia dotyczące bieżącej obserwacji zjawisk określanych mianem ruchu naturalnego ludności (urodzenia, dzietność, zgony, małżeństwa, rozwody i separacje orzekane prawnie). Są to badania pełne i stanowią podstawę do opracowywania bilansów ludności dla wszystkich przekrojów podziału administracyjnego kraju, a także prowadzenia szacunków oraz opracowywania prognoz ludności.

Prowadzenie bilansów ludności w latach pospisywanych oraz obserwacja i analiza zmian kształtujących procesy ludnościowe obecnie i w przeszłości tworzą podstawy do opracowywania prognoz demograficznych zarówno krótko-, jak i długookresowych. W 2017 r. będą monitorowane wyniki prognozy na lata 2014—2050, opracowanej na podstawie wyników spisu ludności 2011 r.

Zbiory danych o migracjach wewnętrznych stanowią źródło informacji o przemieszczeniach ludności w kraju i kierunkach migracji, z uwzględnieniem przepływów ludności ze wsi do miast. W ramach badania migracji zagranicznych kontynuowane będą prace nad szacunkami faktycznej emigracji Polaków za granicę (krótko- i długookresowej) oraz imigracji cudzoziemców do Polski.

Kontynuowane będą prace metodologiczne nad opracowaniem metody pozwalającej na prowadzenie statystyki migracji oraz szacunków ludności według faktycznego miejsca pobytu, w tym z uwzględnieniem kryterium przebywania/nieobecności 12 miesięcy i dłużej.

Kontynuowane będą również prace nad rozbudową Działzinowej Bazy Wiedzy „Demografia”. Podejmowane działania zmierzają do utworzenia kompletnego zasobu informacji o procesach demograficznych i społecznych, w możliwie długich szeregach czasowych, które będą obejmowały m.in. informacje o: stanie i strukturze ludności Polski, ruchu naturalnym ludności, trwaniu życia, prognozach demograficznych, rodzinach i gospodarstwach domowych oraz migracjach wewnętrznych i zagranicznych.

RODZINA

W 2017 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz GUS prowadzić będą badanie mające na celu uzyskanie informacji o wydatkach budżetu państwa na świadczenia wychowawcze, skierowane do rodzin posiadających dzieci w wieku do 18 lat oraz na dodatki wychowawcze przeznaczone dla rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Ponadto będą prowadzone badania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Objęte nimi zostaną rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka (badanie rodzinnej pieczy zastępczej) oraz placówki zapewniające pomoc dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej (badanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego).

Badanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego dostarczy informacji na temat liczby i typu jednostek zapewniających opiekę, liczby i cech społeczno-demograficznych wychowanków oraz przyczyn opuszczenia przez nich tych placówek.

Wyniki badania rodzinnej pieczy zastępczej pozwolą określić: liczbę rodzinnych domów dziecka i rodzin poszczególnych typów; wiek i płeć osób tworzących rodzinę zastępczą oraz rodzinny dom dziecka; wiek, płeć oraz inne cechy dzieci objętych tą opieką i przyczyny opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej. Uzupełnieniem będą dane o adopcjach krajowych i zagranicznych pochodzące ze źródeł administracyjnych.

Badane będą również żłobki i kluby dziecięce. Dane dostarczą informacji o liczbie placówek, miejsc, dzieci przebywających i wypisanych w ciągu roku, organie założycielskim, czasie pracy, udogodnieniach dla osób niepełnosprawnych, a także zatrudnionym personelu. Dopełnieniem wiedzy na temat opieki

nad małym dzieckiem do lat 3 będą informacje o nianiach i dziennych opiekunach otrzymane ze źródeł administracyjnych.

Kontynuowane będzie też badanie „Świadczenia na rzecz rodziny”, w którym zostaną wykorzystane dane administracyjne z Krajowego Systemu Monitoringu Świadczeń Rodzinnych.

WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI, POMOC SPOŁECZNA

Podstawowym źródłem informacji o warunkach życia ludności jest reprezentacyjne badanie budżetów gospodarstw domowych, dostarczające danych o: dochodach, wydatkach, spożyciu żywności, warunkach mieszkaniowych i wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz opinii respondentów o warunkach życia ich gospodarstw domowych.

W 2017 r. kontynuowane będzie „Europejskie badanie warunków życia ludności EU-SILC”. Badaniem objęte będą zjawiska społeczne, które dotyczą m.in. poziomu i różnicowania dochodów, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

W EU-SILC prowadzone są również badania modułowe, których tematyka odpowiada na aktualne zapotrzebowanie UE. Tym razem będą one miały formę dwóch zestawów pytań. Pierwszy moduł będzie dotyczył zdrowia. Odpowiedzi pozwolą m.in. na zebranie informacji na temat: sytuacji zdrowotnej dzieci oraz przyczyn niezaspokojenia potrzeb w zakresie ich leczenia, korzystania z opieki zdrowotnej i niektórych elementów stylu życia (np. spożywania warzyw i owoców lub podejmowania aktywności fizycznej) osób w wieku 16 lat i więcej, a także obciążenia gospodarstw domowych kosztami związanymi z leczeniem. Drugi moduł to „Aktywność na rynku pracy”. Zestaw zmiennych obejmie tu sektor własności głównego miejsca pracy oraz rodzaj działalności firmy (instytucji) w ostatnim miejscu pracy, dane dotyczące czasu wykonywania pracy, okresu pozostawania bez pracy oraz informacje na temat tego, czy respondent objęty jest obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym.

Kontynuowane będzie reprezentacyjne badanie kondycji gospodarstw domowych (postaw konsumentów). W badaniu zbierane będą opinie ludności na temat zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej w kraju, zmian cen i bezrobocia, a także opinie dotyczące sytuacji finansowej gospodarstw domowych, zdolności ludności do oszczędzania oraz zamierzeń zakupu dóbr trwałego użytku i wydatków związanych z mieszkaniem.

Tematykę warunków życia ludności wzbogaci badanie wtórne dotyczące oddziaływania procesów inflacyjnych na kształtowanie się popytu konsumpcyjnego, skłonności do oszczędzania i zadłużania się gospodarstw domowych, z uwzględnieniem czynników ekonomiczno-demograficznych w korelacji ze zmianami cen konsumpcyjnych. Badanie będzie prowadzone wspólnie z NBP.

Kontynuowane będzie również wtórne badanie ubóstwa i procesów wykluczenia społecznego, z wykorzystaniem najbardziej aktualnych danych z badań pierwotnych — budżetów gospodarstw domowych, EU-SILC i spójności społecznej.

Badanie stacjonarnych zakładów pomocy społecznej pozwoli na monitorowanie zmian ilościowych i jakościowych infrastruktury pomocy społecznej, opis działalności placówek i innych form pomocy, zatrudnionej kadry medycznej, a także na określenie liczby osób korzystających z opieki oraz ich charakterystykę pod względem cech społeczno-demograficznych.

W 2017 r. kontynuowane będzie badanie beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, oparte w głównej mierze na administracyjnych źródłach danych. Badanie pozwoli na identyfikację typów gospodarstw domowych oraz grup osób korzystających z pomocy finansowej lub rzeczowej. Przestrzenne zróżnicowanie zjawiska korzystania z pomocy społecznej w gminach, z uwzględnieniem uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, umożliwi wyodrębnienie problemów wymagających pomocy.

STATYSTYKA EDUKACJI

W 2017 r. kontynuowane będzie badanie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz form opieki nad dziećmi i młodzieżą, mające na celu uzyskanie danych charakteryzujących edukację dzieci i młodzieży prowadzoną przez podmioty objęte systemem oświaty, określenie warunków kształcenia i obserwację przepływu dzieci i młodzieży przez system szkolny oraz uzyskanie informacji o zakresie uzupełniania edukacji przez dorosłych w systemie szkolnym.

Prowadzone będzie również badanie szkół wyższych i ich finansów, którego celem będzie uzyskanie danych o działalności szkół wyższych oraz instytucji naukowych i badawczych prowadzących studia doktoranckie i kształcenie podyplomowe. Uzyskane zostaną również informacje o kandydatach, osobach przyjętych na I rok studiów, studentach i absolwentach według kierunków studiów, słuchaczach studiów podyplomowych i uczestnikach studiów doktoranckich oraz pracownikach szkół wyższych, instytutach naukowych i badawczych, o liczbie nadanych tytułów i stopni naukowych oraz liczbie osób pobierających stypendia naukowe. Ponadto otrzymamy dane dotyczące domów i stołówek studenckich oraz form pomocy materialnej i socjalnej dla studentów i doktorantów. Dane o przychodach, kosztach, wyniku finansowym, funduszach i wydatkach inwestycyjnych uczelni pozwolą m.in. na uzyskanie informacji o gospodarce finansowej szkół wyższych.

Zrealizowana zostanie również trzecia edycja badania reprezentacyjnego „Kształcenie dorosłych”, prowadzonego co pięć lat według prawodawstwa unijnego. Uzyskane będą informacje o uczestnictwie osób w wieku 18—69 lat w kształceniu formalnym, pozaformalnym i uczeniu się nieformalnym w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, w powiązaniu z cechami społeczno-demograficznymi tych osób.

STATYSTYKA KULTURY

Badania dostarczą informacji o sieci i działalności instytucji kultury. Badanie masowych imprez artystyczno-rozrywkowych oraz sportowych dostarczy informacji na temat liczby imprez, ich rodzajów, organizatorów, częstotliwości oraz uczestników. Wyniki badania rynku dzieł sztuki i antyków pozwolą na ocenę

najważniejszych aspektów funkcjonowania rynku dzieł sztuki i antyków w Polsce pod względem rodzajów produktów i podmiotów, ich powiązań zewnętrznych, a także podjętej współpracy oraz rodzajów aktywności.

W 2017 r. kontynuowane będą prace nad poznaniem istniejących administracyjnych i pozaadministracyjnych źródeł danych oraz wypracowaniem cyklicznego otrzymywania informacji o pracach konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych oraz o rewitalizacji obszarów zabytkowych. Międzyresortowy Zespół Metodologiczny ds. Statystyki Kultury kontynuował będzie działania zmierzające do wypracowania systemu integracji sprawozdawczych i administracyjnych źródeł danych o kulturze oraz sposobów prezentacji usług kulturalnych, pozwalających podmiotom samorządowym na kompleksową ocenę działalności w tej sferze.

Kontynuowane będą także kwartalne badania finansów instytucji kultury, obejmujące państwowe i samorządowe instytucje kultury mające osobowość prawną, bez względu na liczbę pracujących.

ZDROWIE I JEGO OCHRONA

W 2017 r. kontynuowana będzie obserwacja statystyczna podmiotów udzielających świadczeń opieki zdrowotnej. Badaniami objęta będzie opieka zdrowotna ambulatoryjna, szpitalna, lecznictwo uzdrowiskowe, ratownictwo medyczne, działalność sanitarna, a także opieka prowadzona przez indywidualne i grupowe praktyki lekarskie.

Najpełniejszego zestawu danych charakteryzujących stan zdrowia ludności dostarczyło reprezentacyjne Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia, które GUS przeprowadził w 2014 r. Wyniki tego badania będą wykorzystywane jako główne źródło informacji o kondycji zdrowotnej mieszkańców UE i jej zróżnicowaniu, umożliwią ocenę wdrażania krajowych i wspólnotowych programów zdrowotnych, dadzą również podstawę do utworzenia bazy danych służącej wyliczaniu wskaźników zdrowia zarówno na potrzeby krajowe, unijne, jak i innych organizacji międzynarodowych.

Dodatkowych informacji o stanie zdrowia ludności Polski dostarczy specjalny moduł włączony do EU-SILC.

Dopełnieniem informacji na temat zdrowia będą wyniki cyklicznego badania „Ochrona zdrowia w gospodarstwach domowych”.

Narodowy Rachunek Zdrowia z kolei dostarczy informacji o wydatkach poniesionych na ochronę zdrowia od wszystkich płatników, w powiązaniu z dostawcami usług zdrowotnych. W 2017 r. Narodowy Rachunek Zdrowia za 2015 r. sporządzony będzie według nowej metodologii (SHA 2011), zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/359 z 4 marca 2015 r.

W celu uzyskania kompleksowej informacji o działaniu systemu opieki zdrowotnej, w szerszym zakresie uzyskiwane będą informacje ze źródeł administracyjnych. Planuje się również szersze wykorzystanie danych administracyjnych ZUS i rejestrów prawa wykonywania zawodów medycznych.

TURYSTYKA I SPORT

Comiesięcznym badaniem objęte są turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych, a badaniem reprezentacyjnym — przeprowadzanym raz w roku — jednostki zakwaterowania turystycznego mające mniej niż 10 miejsc noclegowych. W 2017 r., w cyklu 4-letnim, zbadane zostanie wyposażenie obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych ruchowo, zapleczem konferencyjnym oraz urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi.

W ramach badania „Ruch graniczny” sporządzane są przez GUS coroczne szacunki ruchu osobowego na granicy Polski z krajami UE.

We współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz NBP kontynuowane będzie badanie, którego celem będzie oszacowanie liczby podróży nierezydentów do Polski, w tym turystów z zagranicy oraz odwiedzających jednodniowych, przekraczających granicę Polski, wartości wydatków poniesionych podczas tych podróży oraz scharakteryzowanie pobytu przyjeżdżających z zagranicy.

Zostaną uzyskane informacje o osobach przekraczających granicę w ramach małego ruchu granicznego oraz dotyczące ruchu na granicy Polski z innymi krajami UE.

Również wspólnie z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz NBP przeprowadzone zostanie badanie uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach, charakterystyki wyjazdów krajowych z jednym i więcej noclegami oraz wyjazdów zagranicznych z uwzględnieniem wydatków związanych z tymi wyjazdami.

Uzupełnieniem badań statystycznych z zakresu sportu będą dane dotyczące działalności wybranych organizacji kultury fizycznej.

DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA, HOTELARSKA, GASTRONOMICZNA I INNE RODZAJE DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ

Podobnie jak w latach ubiegłych, badane będą jednostki prowadzące działalność gastronomiczną.

Jeśli chodzi o działalność usługową, to nadal będą uzyskiwane dane ekonomiczne charakteryzujące przedsiębiorstwa prowadzące obsługę nieruchomości, informacji, działalność profesjonalną i techniczną czy w zakresie administrowania oraz wspierającą i pozostałą, w tym generowanie dochodu narodowego czy tworzenie nowych miejsc pracy.

Kontynuowane będzie badanie dostarczające informacji o obrotach uzyskanych przez podmioty prowadzące tę działalność według produktu oraz kierunków ich rozdysponowania (kraj/zagranica).

W 2017 r. będą kontynuowane prace w zakresie oceny porównywalności danych pochodzących z różnych źródeł, w tym administracyjnych.

BADANIA REGIONALNE

W 2017 r. kontynuowane będą następujące badania:

- zróżnicowanie poziomu i dynamiki rozwoju regionalnego — badanie zapewniające informacje potrzebne do monitorowania zmian poziomu i dynamiki rozwoju regionalnego oraz analiz zróżnicowania regionalnego;
- statystyczny system informacyjny o miastach — dostarczające informacje do obserwacji zmian zachodzących w polskich miastach z uwzględnieniem zapotrzebowania krajowego i międzynarodowego;
- audyt miejski — zapewniające dane do europejskiego programu monitoringu miast „Urban Audit”;
- statystyczny system informacyjny obszarów wiejskich — integrujące dane charakteryzujące zjawiska społeczne i gospodarcze oraz umożliwiające analizę stopnia rozwoju gospodarczego i poziomu życia na tych terenach.

Planuje się rozpoczęcie prac związanych z publikacją zasobów zawartych w bazach danych w zmienionym układzie NUTS. Zakłada się, że znowelizowana klasyfikacja NUTS wejdzie w życie 1 stycznia 2018 r.

W 2017 r. działania rozwojowe Banku Danych Lokalnych będą dotyczyły głównie rozbudowy funkcjonalności modułu wyboru danych, wizualizacji graficznej i wprowadzenia narzędzi analitycznych do systemu udostępniania informacji. Równolegle będą prowadzone prace nad poszerzaniem zakresu tematycznego danych w BDL, w szczególności o nowe zasoby informacyjne ze źródeł administracyjnych. Kontynuowane będą prace integrujące zasoby Banku z innymi produktami informacyjnymi GUS, dla których BDL jest źródłem danych: Dziedziny Bazy Wiedzy (w tym Przekroje Terytorialne BDL oraz Atlas Regionów), Portal Geostatystyczny, system STRATEG oraz moduły regionalny i lokalny Wskaźników Zrównoważonego Rozwoju.

OPERATY STATYSTYCZNE

Operat do badań statystycznych to wykaz wybranych — według określonych cech — osób prawnych, jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych będących podmiotem obserwacji statystycznej, wraz z ich identyfikacją adresową.

W celu zapewnienia spójności operatów do badań prowadzonych zgodnie z programem badań statystyki publicznej prowadzone są systemy jednostek statystycznych, które obejmują:

- podmioty gospodarki narodowej wraz z ich jednostkami lokalnymi — Baza Jednostek Statystycznych;
- gospodarstwa rolne prowadzone przez jednostki prawne i osoby fizyczne — Operat do Badań Rolniczych;
- mieszkania i osoby zamieszkałe w tych mieszkaniach — Operat do Badań Społecznych.

Podmioty gospodarki narodowej (rolnicze i nierolnicze) objęte są Systemem Jednostek Statystycznych (SJS), natomiast mieszkania i osoby objęte są Systemem Jednostek do Badań Społecznych (SJBS).

SJS spełnia wymagania prawne UE dotyczące rejestrów przedsiębiorstw do celów statystycznych.

Od 2009 r. prowadzone są w UE intensywne prace nad stworzeniem rejestru Eurogrup, który będzie pozwalał na lepsze tworzenie statystyki w ujęciu globalnym.

SJBS zapewnia z kolei informacje służące tworzeniu operatów podmiotów do badań statystycznych dotyczących osób i mieszkań wynikających z programu badań statystyki publicznej.

W celu umożliwienia przestrzennej wizualizacji wyników badań statystycznych, operaty do badań będą miały charakter przestrzenny, tzn. dane będą stopniowo uzupełniane współrzędnymi geograficznymi.

Oprac. **mgr Irena Marczuk** — *GUS*